

10510

1381 oktober 5

Aspa

Peter Jonsson, underhäradshövding i Rönö härad, utfärdar på rätt tingsplats och tingsdag lagenligt fastebrev gällande 3 öresland jord i Husby i Svärta socken med alla tillagor. Egendomen hade herr Jöns (Eriksson) i Runtuna överlåtit till biskop Tord (Gunnarsson) i Strängnäs som betalning för de 50 mark svenska penningar som han var skyldig biskopen. Herr Jöns ger utfärdaren fullmakt att fastfara egendomen till biskop Tord enligt hans öppna brev till biskopen (se DS nr 10480 och 10481 ovan). Dessa goda män är fastar: Olof i Sättra, Sigvid i Rogsta, Peter i Kallmyra, Nils i Ånsund, Peter i Norrby, Nils i Ökna, Germund (i Ökna), Sven (i) Kvegerö, Olof i Lundby, Ubbe i Norrby, Staffan i Åkra och Erik i Ekeby.

Hederlig man Anders Mattson beseglar eftersom utfärdarens sigill inte finns till hands.

Orig. på perg. (23,8 x 11,7 cm, uppveck 1,9 cm; 16 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11995.

Regest: RPB nr 1632.

Om Peter Jonsson som underhäradshövding i Rönö se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 106.

Om kyrkoherden i Runtuna Jöns Eriksson se kommentar till DS nr 10480.

Några av fastarna uppträder som nämndemän i Rönö härad i brev 1380 14/5 (DS nr 10162).

Om sigillanten Anders Mattsson (Hälbonäsätten), häradshövding i Rönö, se kommentar till DS nr 10526.

Om den forna tingsplatsen Aspalöt (nu Aspa) se A. Sanmark, Tingsplatsen som arkeologiskt problem, etapp 1: Aspa (2004), Almquist, a.a., s. 105, och DMS, Södermanland 2:2, s. 134 och 183. För de övriga orterna se DMS, a.a.

Jämför brev 1381 1/9 (DS nr 10480 och 10481) om samma jordtransaktion; brevet är med sigillremsan vidfäst det förstnämnda.

Allæ the men · thettæ bref høra · ælla se / helsar iak Pæther Ionsson vnderhæraz-
høfdinge ij Rønahundare æwerdelekæ medb varom Herra / Kænnis iac oppenbarlica medb
thesso mino nærwarande øpno brefue / at arom æpter Gudz býrdh · M^o ccc lxxxprimo løwer-
dagin næst æpter sancte Mikels dagh · at iac læt fastfara · værdoghom fader biscop Thoorde
5 medb Gudz forsýn · biscope ij · Strengenæsi · thry øris landhiordh ij · Hosabý · j · Swerto
sokn · medb hwsom oc allom tillaghom · a rættom thingx stadh / oc rættom thingx dagh /
æpter thý laghin til sighiæ / Hwilken thry ørislandjordh herra Jøniz af Røntunom kendis sik
hafwa gielgduldit oc oplatit · biscop Thoorde til ewerdelica ægho / fore fæmtighi marcer
swenskæ pænninga · som herra Jøniz kendis sik them fornempda biscop Thoorde skyldogan
10 vara ij rætte sculd oc gaf mik thes fulla makt a sina veghna · thetta forscripna gooz · oc iordh
then fornempda biscop Thoordh a fasta fara / likawis han siæluær ther nærstadder vara / æpter
thy hans opet bref sigher oc wtwisar som han biscop · Thord ther vppa gifuit hafwer medb
vilio oc beradno modhe. Oc thesse godhe mæn her æpter nempnas varo ther fasta til · swasom
æru Olauer j · Sætrom¹ · Sighuider ij Roalstom² · Pæther ij Kalmýrom³ · Niclis ij Andasundh⁴
15 · Pæder ij · Norabý⁵ · Niclis j Øknom⁶, Germunder ibidem, Swen Quikarødhe⁷ / Olauer j
Lundbý⁸ · Vbbo j Norby · Staffan j · Akrom⁹ · oc Eriker j Ekeby¹⁰ · Datum et actum Aspø-

1 Allæ] *Föregås av brevinledande tecken.* 3 at ... 4at] *Upprepat at följt av ny bisats.* 11 vara] *Så för väntad konjunktivform vare.* 15 Olauer] *Med överflödig er-förkortning på r.* 16 Eriker] *Med överflödig er-förkortning på r.*

¹ Sättra i Tystberga eller Ludgo socken. ² Rogsta i Tystberga socken. ³ Kallmyra i Spelviks socken. ⁴ Ånsund i Ludgo socken. ⁵ Norrby i Runtuna socken. ⁶ Troligen Ökna i Sättersta socken (jfr DMS, Södermanland 2:2, s. 273), men kan även syfta på Ökna i Bogsta eller Lids socken. ⁷ Kvegerö i Torsäkers socken. ⁸ Oklart vilket Lundby i Rönö härad som avses. ⁹ Åkra i Lästringe eller Runtuna socken (OAU). ¹⁰ Oklart vilket Ekeby i Rönö härad som avses.

løth anno et die quibus supra · validi ac honesti viri Andree Mattisson sub sigillo, proprio non presente, in testimonium et firmiorem evidenciam premissorum.

Runt sigill av ofärgat vax med utplånad omskrift, skadat, 2,1 x 2,3 cm (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 728).

17 et] *Över raden. 18 premissorum] Härefter brevauslutande tecken.*

10511

1381 oktober 5

Spolstad

Ödbyörn Ödbyörnsson och Birger Ingemarsson i Höversby säljer i öppet brev på släktingars och arvingars inrådan sin ägodel, 7 spans avgäld i Äleby (i Gistads socken), med alla tillagor till skälig man Peter Tomasson för 12 mark svenska penningar i så gott mynt att 6 mark gäller för 1 lödig. Utfärdarna erkänner sig nöjaktigt ha mottagit pengarna, kvitterar med sina arvingar Peter Tomasson och dennes arvingar och överläter denna 7 spans avgäld i Äleby till Peter Tomasson med arvingar på evig tid. Köpet har genomförts lagenligt på tinget, och jorden har blivit uppjuden och lagstånden i enlighet med lagen. Dessa är fastar och vittnen: Göte i Brännestad, Sune i Tåby, Ingvald i Hagsäter, Olof i Hässelstad, Inge Kanik, Johan i Markeby, Ingemund i Torrsjö, Anders i Höga, Karl Ölman i Skärkind, Arvid i Blistad, Agmund i Brottkärr och Erland i Hummelsäter.

Utfärdarna ber skäliga män Ernvast i Hestad, ställföreträdande härads hövding som gav fasta på köpet, Sigge Birgersson och Ulf i Trostad att besegla eftersom de själva saknar sigill.

Orig. på perg. (25,5 x 16,6 cm, uppveck 2,5 cm; 16 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11996.

Regest: RPB nr 1633.

Om Peter Tomasson (Hännebjörkeätten, tre rosor) se kommentar till DS nr 10320.

Flera av fastarna är tidigare belagda i Skärkinds härad, jämför exempelvis brev 1377 27/2 (DS nr 9536).

Om sigillanterna se för Ernvast (Ernilsson) i Hestad J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 313 f., och för Sigge Birgersson J. Liedgren i PHT 1986, s. 106, samt L.-O. Larsson, Det medeltida Varend (1964), s. 404. Ulf (Vastesson) i Trostad har också beseglat brev 1369 6/10 (DS nr 7978), 1370 26/10 (DS nr 8226) och 1377 27/6 (DS nr 9536) tillsammans med Ernvast Ernilsson, och de två sistnämnda även med Sigge Birgersson.

Om orterna i Skärkinds härad se G. Franzén, Bebyggelsenamnen i Skärkinds härad (Ortnamnen i Östergötlands län 17, 1986).

Alla them thetta breff høra ella se helsom wj · Ødhbiorn Ødhbiornason · ok Býrie Jngemarsson · j · Høfrisbøle¹ / æwerdhelika helso *medb* warom Herra / Thet skal allom mannom witerlikt wara *medb* thesso waro nærwarande opno brefue / at wj *medb* wara wina ok frænda ok ærwinga radhe ok godhwilia · saalt ok oplatit hafwm skælikom manne Pethare Thomassone warn æghodeel · j · Ellebý som er vij spanna af gæld · j · tomtom akrom ok ængiom ok skoghom jnnan garz ok vtan nær bý ok fierran / engom stýkiom vndan taknom som thý gozeno til hørt hafuer · ælla nw til høra kan fore · xij · mark swenska pæninga · swa

5

3 wara¹] *Över raden och här insignerat. 4 ærwinga] Bokstaven r tillagd över raden och här insignerad.*

¹ *Höversby i Örtomta socken.*